

Ese de dōne ori in septemana: Jol-a si Dami-
nee'a; 6ra candu va pretinde importantia
materieloru, va esi de trei seu de patru ori
in septemana.

Pretinlu de prenumeratiune
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
pentru Romania si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl.
" diumetate de anu	6 " " "

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cores-
pondenti ai nostri, si de adreptulu la Redac-
tiune Alte-Postgasse Nr. 1. unde sunt a se
adresu si corespondintiele, ce privescu Re-
dactiunea, administratiunea seu speditura
cate vor fi nefrancate, nu se vor primi 6ra
cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuale si alte comunicatiuni de inte-
resu privat — se raspande cate 7 cr. de
linia; repetiri e se facu cu pretiu scadiutu
Pretinlu timbrului cate 30 cr. pent. una data
se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pre anulu 1870.

Pretiturile de prenumeratiune sunt:

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "

pentru Romania si strainetate:

pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 " " "

Pesta, 29 Indrea 1869/10 gerariu 1870.

In comissiunea, ce senatul imperiale
o emise pentru compunerea adresei, mi-
nistrulu conte Taaffe dechiaru apriatu
cumca toti ministrii si-au dat demissiu-
nea. Imperatul inse pana acum'a, n'a
primit'o nici a unuia.

Mai dilele trecute, venindu Impera-
tulu la Bud'a, nainte de plecarea a dechia-
ratu ministrilor sei din Vien'a pre nalt'a
indestulare ca densii continua afacerile si
pana la sfarsirea crizei.

Ministrii se sentiescu forte maguliti
de acesta declaratiune a suveranului,
deci — dicu oficiosele — cris'a e car-
pita. Dece intr'adeveru e carpita, nes-
mintitu a contribuitu ceva si amore
respectiviloru domni pentru portfoiele ce
le posedu. —

Insemnaramu in nr. tr. cumca in 27
dec. si dilele urmatore, camer'a Roma-
niei fece vorba despre ovrei, despre nume-
rulu si scopurile acestor'a. Discursurile ora-
toriloru romani, intimpinara splicatiuni forte
nefavorabile in diaristic'a austro-magia-
ra. Atragemu atentiunea conationaliloru
nostri, se fie precauti in cuvintele si datele
de cari se folosescu la asemenea ocaziuni,
caci sciu pre bine ce contrari rafinati li
stau la panda. Odata ni se pare esageratu
limbagiulu ce descrie pre poporulu ro-
manu atatu de slabu in patri'a sa propria,
in catu se se tema ca-lu va cutropi vaga-
bundii. A dou'a e, ca datele statistice nu
sunt precisate astu felu, ca mistificarea
se devina imposibila. Strainii deducu ca
in Romania intr'ega, ovrei facu a siesea
parte din poporatiune, pre candu nainte
cu 21 de ani, erau numai a 27 parte.
Concedemu ca in Moldov'a, ovrei s'au
inmultitu infricosiatu, de facu cam a sie-
sea seu a sieptea parte a poporatiunei,
in Muntenia e alta proportiune, caci, in-
tre o poporatiune de preste trei milione
de suflete, ovrei nu numera nici 50.000,
va se dica nici la 50 de romani nu se
vine unu ovreu. De altminte, fratii no-
stri de preste Carpati facu cu ovrei mai
multa sfara de catu treba. De multi va-
gabundi se poteau scapa, fora se aiba
lipsa a prevesti Europei. —

La Parisu, ministeriulu celu nou,
casi tote maturele noue, incepe a maturu
bine. Promite a fi amicu tuturor'a, dar
totusi scote din posturi pre unelte cele
mai fidele ale lui Napoleone. De curundu
d. Haussmann, prefectulu Parisului, cadiu
viptima acestei politice, cautu se-si mute

calcaniele. Ministrulu de interne sterse
mai multe regulaminte politiali, sterse
censur'a pressei straine, censur'a tele-
grameloru ce se trimitu in strainetate,
dede concessiune de a se pote vinde pe
strate si foi opositiunali scl. Ministrulu
esterneloru, d. Daru, prin cerculariu in-
sciintia intrarea sa in ministeriu, era di-
plomatoru ce i s'au prezentatu, li-a de-
chiaratu simplu ca Franci'a nu se va a-
mesteca in afacerile altoru tieri. La in-
ceputu, d. Daru neci n'avea alta de disu,
ca diplomatu. Ce va face? vom vede!

Fratii nostri spaniolii, dupa ce cu
colindarea pre la cateva curti nu-si ga-
sira unu candidatu de rege, acum'a stau
pre cugete se introduca o dictatura radi-
cala pentru scurtu timp, ca se nadu-
siasca miscamintele republicaniloru. De
altminte, unde era dictatura mai info-
ratia de catu a Isabellei? Dens'a si-va
ride in punni: Vedeti rebeliloru, si voi
faceti ca mine, v'ati convinsu ca sistem'a
mea este cea buna; de ce m'ati alungatu?

Viceregele Egiptului nu vre se im-
plinisca promisiunile, ce le-a datu Sul-
tanului cu ocaziunea impacarii. Din caus'a
acestei neimpliniri, cert'a amenintia a se
escu de nou. Ni vine a nu mai crede ca
se certa, pana ce nu-i vedemu luandu-se
de capu.

La incheierea anului, privire preste caus'a nationala.

„De lume are parte, celu ce are car-
te.“ Cu acestu proverbiu, filosof'a prac-
tica a romanului demustra folosulu sciin-
tici si a socotei.

Sciintia si socota, romanului ambele
i sunt sinonime, amendoue le esprime cu
unu singuru terminu: „carte.“

Nu face astu-felu caci dora copios'a
limba romana n'ar despune de dōne ter-
mine, ci caci esperiint'a si practicabili-
tatea i-a datu invetiulu se unesca sciintia
cu socota, se le intrupesca intr'o singura
spressiune, vrendu se spuna ca desbinata
ele nu ni potu aduce folosulu ce-lu do-
rimu.

Asia este intr'adeveru: la nemica ne
folosesc invetiatur'a ce n'o exploatamu,
seu sciintia de carea nu tienemu socota
in combinatiunile nostre.

Anulu acest'a trece curundu in eter-
nitatea, ce Ddieu i-a creat'o de locuintia.
Cate-va mominte anca, atatu individiu
catu si natiunile vor intra in epoca noua,
urcandu-li-se etatea. Sub impressiunea
mominteloru de pre urma, se insiramu

evinemintele acestui anu, pentru ca se ni
potemu da socota despre esperiint'a si
invetiaturile ce ni le-am castigatu.

1869 e bogatu de intemplari, pe
tote terenle, in politica casi in biserica,
la instructiune casi la economie, in lite-
ratura, ca i in vieti'a sociala.

I. La politica, vom pomeni mai an-
tatu despre caus'a de nationalitate.

Deputatii magiari, dupa ce in de-
cembre 1868 ni croira o lege de nati-
onalitate de ne ustura pelea, estimpu o
essecutara in tote partile ei cele daunose
pentru romani. Dar deca ici colu se gasia
intr'ens'a si cate o litera favorabila noa,
acesta remase neesecutata. Asia d. e. co-
mitatele romane n'au comiti supremi ro-
mani (cine va esceptiuna Carasiulu, se nu
uite ca comitele de acolo, numai cu nu-
mele e romanu), — comitate in majori-
tate romane d. e. Bihorulu, n'are nici
unu asessoru romanu la tribunalu scl, desi
aceste mici favoruri ni le concede chiar
acea lege magiara.

Va se dica, de aspra ce e legea, ese-
cutarea ei este si mai aspra. Acest'a in
catu pentru detaiu.

In generalitate, principiulu ei de
manecare, este pentru noi si mai instruc-
tivu. Ea ne dechiaru din capulu loculu
de magiari. Adeveratu ca in lege asia e
scrisu, negru pre albu, — dar ore in sap-
ta adeveratu e ca noi am fi magiari? ro-
mane, intraba-ti sufletulu si inim'a ce
spunu, adeveru e ce dice legea magiara?

Dieu la sufletulu meu, io-su romanu!
— dica legea ungurului ce va vre.

Legea ungurului nega esistintia no-
stra politica. Dar esistintia nostra n'o
pote nemici. Deci negatiunea e numai o
doveda despre sentimintele ce ni le
pastreza ungurii, — si acesta doveda are
se ni fie de invetiatura.

II. In biserica romana orientala se
essecuta in parte Statutul Organicu.
Essecutarea a fostu usioru, singuratecele
intrige contrarie fura combatute bine.
Frupte de pana acum, sunt putienele,
era celea mari ce le speramu, apartienu
venitoriulu.

In biserica romana gr. cat. se facura
pregatiri seriose pentru introducerea
constitucionalismului canonicu.

Pana aci ar fi binisioru.

Este inse reu despre partea guver-
nului, ca densulu nici pana acum'a n'a
tradusu in fapta principiulu despre ega-
litatea confesiuniloru. Este acestu reu
unu isvoru abundantu de necadiuri si de
sufferintie.

III. Instructiunea fu condamnata la
cele mai mari lovituri. Guvernulu, in locu
d'a ajuta scolele esistinti confesiunale,
le amenintia ca sub conditiuni, impuse
de lege, va se le straforme in comunale.

Este o lege ce, in principiu denega
parintiloru a-si educa copii dupa chip-
snela lor, — desi acesta e supremulu
dreptu naturalu al parintiloru.

Este o lege carea, in fapta ni nega
ceea ce ni-a concesu in teoria prin vota-
rea autonomiei bisericesci-scolare.

Este o lege carea, cu banii nostri
proprii, in scola nostra propria, combate
interesele nostre proprie de cultura si es-
istintia nationala.

Scola spera ajutoriu, dar guvernulu
nu-i dede nici pacc, necum ajutoriu. In-
spaimentata de amenintiaru guvernului,
ea nu-si gasia scutu de ajunsu in Statu-
tulu Organicu, carele putienu vorbesce
de scola, avendu de cugetu a face mai
multu de acum nainte.

Dece instructiunea totusi n'a datu
inderetru, — nu e meritulu legii de in-
structiune seu alu guvernului, ci avemu
se multiaminu numai zelulu singura-
teciloru invetatori si bunulu sentiu a
poporulu.

Atat'a pentru instructiunea popo-
rala. Cea superioara s'a sporitu, cu dena-
rii natiunei, si adeca nu numai ni s'au
umplutu institutiele de pana acum'a, ci se
infintia anca unu gimnasiu la Bradu, si
speramu se avemu curundu scola reala
in fruntaria militara.

IV. Economiea fu sora de sorte cu
instructiunea. In adeveru vedemu in Tran-
silvania o banca de ascuratiune, mai
vedemu in fruntaria militara nisce nusiun-
tie — inspirate de sus — d'a forma mici
reuniuni agronomice, dar atat'a nu ajun-
ge pentru a ne multiamu; era ce vedemu
de aci in colo, sunt totu lucruri triste, d.
e. sistem'a contributiuniloru nu s'a refor-
matu anca, ci ea apesa, casi pana aci, mai
vertosu si in desproportiune pe clas'a ce
cultiva pamentulu.

Dar de totu tristu pentru economie
sunt casurile casi cel'a de la Tofaleu.
Asemene justitia si administratiune nu
incurageza defeliu economie, — careia i
trebnescu garantie mai bune.

V. Literatur'a cade sub esceptiune,
caci ea a naintatu in 1869. N'a facutu
pasi rapedi si straordinari, dar nu i s'a
opritu mersulu regulatu si naturalu. Multu
va se dica acesta intr'unu timp, candu
luptele politice absorbu activitatea si a
acelor'a cari au inclinatie spre litera-
tura. Se ni aducemu a minte ca totu
estimpu, academiei romanesci i-a succesu
a statoru unu modu de ortografia, si a
face pregatiri pentru dictionariulu ro-
manu.

Literatur'a e pentru cultura. Unu
poporu, bogatu in acestea, nu se mai pote
se-lu tiena sub apesare si in seracia.

Aci e cu unu motivu mai multu d'a
ne bucura pentru progresulu literaturii
nostre si de a spera multu de la densulu.
Asemone sperantie sunt mai secure si
mai indreptatite.

VI. Vieti'a sociala intru intielesu
nationalu, a mersu pasu de pasu cu litera-
tura. Nu este nici unu institutu de in-
vietamentu in carele se fie catu-va romani,
nici unu orasielu de ceva Dōmno-ajuta
— fora ca se nu aiba institutulu socie-
tate romanesc de lectura, orasielulu so-
cietate seu casina. Se sporira si progre-
sara bine in 1869. Ele lucra pretotinde-
nia in armonia la desvoltarea nationali-
tatei, la respandirea culturii nationale.
Acesta e regula. Se intielege ca regulele
au cate o esceptiune, de care inse nu po-
monimu caci „nomina sunt odiosa.“

* * *

Conchisiunea este ca in 1869 noi
romanii am naintatu pe tote terenle
acelea, pre cate eramu numai noi de noi,
cu unu picu de libertate si autonomia,
neatacati si neinfestati de straini. Buna
ora terenulu literaturii, alu bisericei scl.

N'am potutu nainta pre nici unulu
dintre terenle, cate stau sub influintia
preocupatiuniloru straine. Buna ora pe
terenulu politice, economiei, in parte alu
instructiuniloru scl.

Mediloele de cari ne-am folositu la
naintarea nostra, au fostu: dreptulu no-
stru si puterea nostra de vieti'a.

Mediloele, cu cari ne-au impede-
catu strainii, fura intriga si mai vertosu
fictiunea.

Punendu tóte evinemintele la cum-pena, avemu bucuria că ea se închina în partea noastră.

Punendu medilócele în cum-pena, care omu de precepere ar dá medilócele noastre serióse, tari si morali, pe medilócele strainiloru.

Aceste rezultate indreptatescu cu-ragiulu si zelulu nostru, cu care intrámu în anulu nou.

Credemu în triumfulu dreptatei si alu libertatei, căci sunt virtuti, sunt da-ruri ddiiesci. Se fie nóa, Dómnne, dupa credintia noastră!

In caus'a de candidare pentru cerculu electoralu alu Chisineului.

Ni se agramadescu informatiunile din tóte partile, ce nu ni-ar poté face de cátu bucuria, déca din nenorocire ele nu s'ar contradice si combata între sine.

Fie-care parte se numesce pre sine „*cea adeveratu natiunale*“ si judecandu din escepto-ratiunile lor, diferinti'a între ele ar fi numai *persónele* si program'a *mai multu* *séu mai pu-cinu* *opositivale* facia cu regimulu si cu sistem'a de statu.

In astfelu de impregiurari — firesce, că este anevoia a ne pronuncia din capulu locului pentru un'a séu alta parte, un'a séu alta per-sóna, si — de aci va pricepe ori-cine, că ce noplacute trebue se ni fia atacurile personali, ale caror'a publicare ni se cere candu dintru un'a, candu dintr' alta parte.

Dar este si remane regula generale, că celu ce în luptele politice nu spriginesc pre nici o parte, este contrariulu secretu alu tutu-rora; noi inse marturisimu, am dori se fimu amicii tuturoru rivalisantiloru din Aradu si Chisineu, ce déca nu s'ar poté, precum cre-demu că nu se va poté pana'n finitu, interesulu santei cause natiunale ni recomanda, ca se la-sámu se ésa la lumina fia-care parte cu argu-mintele sale, cu program'a sa, cu candidatulu seu; pentru ca în faci'a natiunii se fimu în stare a apretia si a alege si sprigin partoa ce vom afla că sta mai aprópe de noi si de program'a noastră si carea ni va dá cea mai destula garan-tia pentru viitoriu. Altu interesu mai bunu si mai loialu nu cunóscemu.

Din aste consideratiuni ne induplecáramu a deschide colónele noastre pentru comunicatele veri-carei parti, pe cátu ele vor respunde regu-loróu noastre de buna-cuviintia si se vor margini la cestiuni si persóne ce stau în lupt'a electorale.

Aradu, 4. Jan. 1870.

On. Redactiune! Cerculu Chisineului din acestu eottu în 25 a. l. c. va se aléga de nou ablegatu dietalu, deóraprecum în comunu se scie, M. Romanu fostulu ablegatu fú denumitu în calitate de inspectoru scolariu si trebui se si depuna mandatulu.

Astfelu standu lucrulu, parti'a natiunala *opositivunala* (cáci dorere în cottulu acest'a este si part. natiun. guvernamentalá, *) a prochia-

*) Pricepeti pre a lui Constantini-Ebesfalvi? ve privepemu si noi; pricepeti pre a lui Desse-anu-Iónescu Lazaru? — nu ve potemu pricepe. Red.

matu de candidatulu seu pre advocatulu E. B. Stanescu din Aradu, carele la dorinti'a alegato-riloru, în 28 a. lunei trecute s'a si în fatiasiatu în cerculu amintitu si spre indestulirea comuná a ale-gatoriloru ce erau de fatia **) se dechiará cumca primesce caudidatur'a alaturandu-se resolutu programei partidei noastre natiunale opositi-unale si adeca pentru principiile prochia-mate în conferintiele natiunale din Temisióra si Mercurea.

Pre Stanescu acum'a lu cunóscemu, dar si alegatorii din cerculu Chisineului inca prè bine seiu, că densulu e unulu dintre barbatii coi mai devotati causei noastre natiunale, si de aceea — — precum suntumu informati — recsirea lui de reprezentante dictalu alu acestui cercu e *secura*, dupa cum s'a facutu acest'a cunóscutu si printru unu telegramu dtto 30 decemvre a. tr. si asié am avé numai se ne bucurámu pentru acésta frumósa *solidaritate* a alegatoriloru, — dorere inse că cu acésta ocaziune debue se amintimu si despre unele apucaturi stricatióse causei nó-stre, si adoca cu multa scarba observáramu cumca unii domni, cari voiescu inca se tréca de conducatori natiunali, în tóte partile se pronun-ciara contra candidaturéi lui Stanescu, ma nein-destulindu-se cu aceste pronuntiatiuni private, se otarira a osi si în publicitate pentru spargerea *solidaritátei* frumóse carea în presinte domnesce si credemu că si în viitoriu va domni intro alegatorii cerculu din cestiune, si de aceea nu-trimu acea firma convingere cumca acele ten-dintie machiavelistice vor remané fara resaltatu.

Onorat'a redactiune a Albinei inca s'a po-tutu convinge despre unele tendintie de acestea produse de sentiulu resbunarei personale, căci în numerulu mai din urma alu „*Albinei*“ avu-rati bunetatea a respinge cu demnitate scorni-turele facute pentru despopularisarea lui Sta-nescu; ***) ni pare inse reu că nu ati potutu publicá acele atacuri personali, pentru ca se véda on. publicu romanu, cum unii romani sa-crifca binele comunu, *solidaritátea* si *fratietatea* — intereseloru private.

Bine ati disu, că prin comunicarea ace-lor'a ar paré o denuntiatiune contra lui Stanescu, inse acestu domnu prè aduncu póte fi machinitu că si prin acésta se da ocaziune ca se se pre-supuna cumca ar fi comisu dóra vre-o fapta antinatiunala si daunósa reputatiunei sale per-sonale, dreptu-aceea pentru ca se se orienteie în deplinu publiculu romanu, si mai alesu pentru ca se nu se créda cumca aderinti'i lui Stanescu sunt atátu de orbi, încátu so-si fie datu incre-derea unui individuu, carele nu merita acésta onóre, am dori ca se se publice acele atacuri personale.

Noi intr' adinsu am facutu intrebare în tóte partile, că ce a potutu dá ansa la asemenea atacuri personale si am aflatu cumca Stanescu

**) Representandu 13. comune alega-tórie a nume: Chisineu, Erdeisiu, Giula-Var-siandu, Socodoru, Nadabu, Zerind, Agya Mi-sic'a, Sinteá, Siniteá, Cinteiu, Zarandu, Fekete-Gyarmat. Coresp.

***) Nici n'am disu că ar fi scorniture, nici nu le-am respinsu ca pre atari; ci am ob-servatu simplu că fiindu afaceri personali pri-vate, se so incercu complanarea loru privatu. Astfelu cere sentiulu de loialitate si fratietate, pre care a-lu cultivá ni este santa detorintia. Red.

ca advocatulu preotulu S. Galbinescu din Sa-ravola a improccsuatu Asociatiunea Aradana, pentru o pretensiune referitória la lasementulu lui I. Cresticiu †*).

Intr' aceea dlu I. P. D. a conchiámatu o conferintia la Socodoru pentru consuatiure în privinti'a candidaturéi, — parti'd'a natiunala inse avendu acum'a candidatulu seu, firesce că la acea conferintia numai aceia potu participá, cari intr'adinsu voiescu se lucra contra lui Stanescu si contra programei natiunali ce a profésatu elu.

Dar acestia dicu, că si oi voiescu depu-tatu natiunalu, numai pre Stanescu nu; — deci acesti domni bine ar face daca fara patima ar aretá natiunei causele adeverate pentru cari nu potu spriginí acésta candidatura?!

Cassiu.

Aradu, lu 5. Jan. 1870.

(Miscaminte electorali, din Cerculu Chisi-neului. Sinodulu parochialu. Amenintiarea scóloru confesionali.) Romanii intruniti în parti'd'a natiunala (pentru de a póte face posi-bila o complanare fratiésca cu spiretele nein-voite, séu mai bine disu a staveri o solidaritate spre delaturarea unoru ingrigiri de partisari la candidarea deputatulu dietalu din acestu cercu) convocá o conferintia la Socodoru prin urmatórea —

PROVOCARE

cátra alegatorii romani din cerculu Chisineului.

Fratiloru! Comitétulu partitei natiunale politice romane din comitatulu Aradului, tie-nendu-si de detorintia, în interesulu causei nó-stre comune, a se deprinde cu intrebarea ale-gerei de deputatu dietalu, ordinata de nou în cerculu Chisineului: în siedinti'a comitetulu din 5. Decembre a. c. s'a luatú acestu obiectu sub desbatere seriósa, si luandu-se în socotintia: că de astadata numai pentru cerculu Chisi-neului si nu pentru cercurile electorale ale Co-mitetulu se afla la róndu alegerea deputatu-lui, mai departe luandu-se în socotintia: că si la alegerile trecute mai alesu din acestu cercu se audira graifuri pentru de a se face candidatur'a deputatulu intr'o conferintia tie-nuta în sinulu cerculu, cu intrevénirea inve-tiatiloru si alegatoriloru romani de acolo; — în sfarsitu luandu-se în socotintia: că de la una astufeliu de conferintia s'ar poté acceptá urmari fórté folositóre, si din acelu scopu: ca se se medilócésca incetarea partidianiloru si se se statorésca contielegerea si solidaritátea fratiésca între toti romanii din acelu cercu ale-gatoriu: — din tóte aceste motive s'au otaritu: cumca comitetulu partitei natiunale, afla de fó-losu si de doritu, ca desemnarea candidatulu romanu, de deputatu dietalu, pentru cerculu

†*) Nu este acésta; ci fiindu că dorinti'a ce ni spimi, o faci — precum avemu motivu a crede — cu scirea si invoierea dlui Stanescu, éca-ti spunemu că unu atacu se basédia pre unu ingagiamentu luatú si n'implinitu, pentru publicarea unei cadrele în *folosulu Asociatiunei*, éra altulu pre faptul de esoperarea *primirii* unui clericu la *cursu* *afara de timpu*, pentru sume insemnate. Ambele fapte talmacibili si restalmacibili; ambele inse în connessiune cu persóne, cari — nu credemu se dorésca a primi role în acésta cértá. Red.

Chisineului, se se faca de asta-data cu intreve-nirea intielegintiloru si alegatoriloru romani de acolo, intr'o conferintia tienuta în cutare comu-na din cerculu alegatoriu; care conferintia cu acésta se defige si conchiáma la Socodoru, la cas'a comunala pre 10. Januáriu 1870. calend. nou la 11. óre nainte de médiadi, — invitati fiindu la ace'a, afara de membrii comitetulu partitei natiunale, asiá alegatorii si intielegintii romani din cerculu Chisineului, cátu si intie-le-gintii romani din comitatu proste totu.

Veniti dara, Fratiloru! la acésta conferin-tia, unde cu poteri unite se nesumu a delaturá tóte neintielegerile, candidandu prin consvatiure fratiésca de deputatu unu barbatu demnu de increderea noastră, la a caruia persóna se potemu fi invóiti cu totii; ca asiá alegatorii romani din cerculu Chisineului se póta tióné toti la olalta ca frati, si se nu fie inpartiti între sine în partide dusimanóse, spre batjocur'a si rusinea némului romanescu, si spre a fi de risu în ochii altoru némuri.

Comitetulu partitei natiunale n'are ne-i unu candidatú din partea sa, dechiárandu nainte primirea candidatulu alesu de cátra conferinti'a conchiámatá, fora de alta conditiune, de cátu ca candidatulu de Deputatu se fie romanu adeve-ratu în cuventu si fapta, si barbatu cu caract-eru nepetatu, ca astu-feliu se servésca spre laud'a si onórea natiunalei noastre si a cer-culu alegatoriu.

N'ascultati, Fratiloru! de cortesi si ama-gitori, cari ca agenti platiti, ca nisece duhuri ai ascunsuriloru dóra umbla prin satele si casele vóstre, cu fagaduintie desierte si scorniture ne-cuviintióse, pentru ca se ve ademanésca si se ve duca la retacire în folosulu stepaniloru cari-i platescu, — inse spre cea mai mare stricare si a poporulu romanu, pre care prin astfoliu de viclanii voiescu a-lu rumpe de cátra intie-le-ginti'a sa si de catra olalta; ca asiá poporulu si fratii de acél'a-si sange se se prefaca în tabere si partidi vrasmasiesci între sine.

Cei-ce lucra astfelu, nu sunt binevoitorii poporulu romanu, precum nu póte fi binevoi-toriulu turmei, lupulu imbracatu în piele de miel, care voiesce a-o invrasbi de cátra pastoriu.

Romanii în comitatulu Aradului pana aci fusera dedati a face tóte în solidaritate si in contielegere fratiésca, — ar fi durerosu, déca astadi chiar cerculu Chisineului ni-ar dá do-vedi, că fratii nostri de acolo n'ar mai voi se urméze acésta unica calo conducátória la man-tuire.

Deci veniti la conferintia, se ne întie-le-gemu!

Se traiésca solidaritátea si contielegerea fratiésca! se traiésca patri'a si poporulu romanu!

Datu în Aradulu vechiu 15/27. Decom-bre 1869.

Din insarcinare comitetulu partitei natiunale romane

Ioane Popoviciu-Desseanu, m. p. presiedinte.

Aflu de prisosu a mai face veri unu co-mentariu la acésta provocare. Spíritulu si tonulu ce se desfasiura aici cu multa resolutiune, — asertiunile despre incercarile de cortési amagi-tórie, si apucaturile corupatórie ale partisani-loru lui Stanescu; — inspirati de nesuintie si principie contrario — fatia de ale acestei partide natiunale, sunt dóra destulu de invederate si respi-

FOISIÓRA.

La finea anului.

In viéti'a omenésca dóra nici unu actu nu e mai momentuosu, mai seriósu si mai aduncu petrundietoriu de cátu ultimele mominte ale moribundulu

Pe faci'a celuia ce s'a impacatu acum cu mórtéa, se revelédia — asié dicendu — totu trecutulu vietiei sale, — mintea-i salvata óresi-cum de catenele corpului pare ca lumin'a últi-meloru flacari, ce se lupta c'unu intunerecu lungu indelungatu La radiele acestei lumine magice se descépta în memori'a moribundulu tóte faptele lui mai momentuóse si cu aceste se reinvia multimea momintelor pline de bucu-ria si de intristare diferite sentieminte impresóra sinulu seu si aceste tóte se resfrangu pe taci'a-i luminata de radiele vietiei eterne

Si sórele, atunci si-reversa radiele sale mai cu multu farmecu si poesia, candu si-tra-mite ultimele sale sarutari si acésta de-spártire cátu ar fi de dorerósa, déca totu de odata nu ne-ar mangaiá blandelesiópte ale spe-rantici, — ale credintiei cumcá dupa acésta de-spártire dorerósa va se vina o revedere stralu-cita

Credinti'a de revedere intr'o viétiá nóua, intr'o viétiá eterna imblandiesce sentiemintele doreróse si de aceea omulu cu credintia intr'unu viitoriu mai ferice totu de un'a liniscitu se de-sparte de viéti'a trecatória.

Asemene sentieminte si cugote 'nalte debue se descepte în fiecare omu cugetatoriu si últi-melo mominto ale anului, — în aceste mominto serióse e fórté cu scopu se aruncámu barem o scurta privire a sup'r'a anului presinte, care în curendu va se tréca în abisulu trecutulu.

Numerulu presinte alu acestui organu e celudin urma care mai apare în anulu acest'a, — se stámu dara niticlu, se ni esáminámu trecu-tulu de unu anu, — se ni reculegemu poterile

si apoi ca recreati de nou se lucrámu si mai de-parte pe calea de pana acum — pe *calea pro-gresulu*, fara de carea nu estó viétiá!

Anulu 1869 cu trecerea sa la cele eterne ne va face mosconitori de mai multe lucruri pretiósce, dar firesce că pe langa cele bune ni-au lasatu si multimea sarcineloru mosconite inca-demultu. — Pentru natiunea romana sunt rare cele imbucuratórie, si de aceea credu nu prè avemu se ne plangemu contra anului moribundu, căci sermanulu — elu abunaséma ni-ar fi datu multu, déca s'ar fi potutu, — va se dica déca neamicii dreptatei si ai progresulu nu ar fi fostu inca totu asié puternici si daca fatia cu acestia noi am fi sciutu desvoltá — *mai multa constantia si solidaritate*!

Se ne multiamimu dara si cu cele pucine, si se ne bucurámu înainte de tóte că în bis-eric'a noastră de si cu 'ncetulu, dar' totusi se in-tr'oduse viéti'a constitutiunala conformu pre-scriseloru canonice, — în asta privintia între romanii de ambele confesiuni vedemu o riva-litate nobile, de la care numai bine potemu as-

ceptá, — si aci în lini'a prima ni esprimemu adunc'a noastră multiamire pentru introducerea *statutulu organicu* în biserica resariténá, — éra celoru de confesiunea gr. catolica aplau-dámu pentru că si densii se nisuiescu pentru eliberarea bisericei noastre natiunale de catu-siele neamice progresulu si spiritulu demo-craticu prochiámatu de Salvátorele luméi.

Cu bucuria vedurámu si aceea, cumcá preotimea noastră se nisui multu pentru sustie-nerea *scóloru confesionali*, — ma în unele comune se afla si de acei preoti zelosi, cari pe langa serviciile bisericesci, tinerimci mai naintate în tóte dominecile si serbatorile tie-nura prelectiuni folositórie, — apoi luandu în consideratiune că aceste esemple rari si demno de lauda s'a ivitu mai alesu în unele comune mai mice si sernane, preotimea din comunele mari cu atáta mai de indata se imitedie pre a-cesti bravi pastori!

Asemene zelu au doveditu si bravii pro-fesori din *Brasieu*, cari asisdere au deschisu o scóla de domineca pentru tinerii romani de

cate, de a deservi ca „o icóna a situațiunei miscamintelor electorale din Chisineu“ din care ver-care interesat despre cauză această, se va poté informá pre deplinu, éra opiniunea publica si-va enuncia nepartial'a judecata a sup'ra acestei discordii condemnaveri între frații de unu sange!

Scopulu conferinției de a mediloci solidaritate, — este bunu si salutaru pentru interesulu nostru comunu, — dar e întrebare: cá poté-se-va realisá această intentiune, candu in cercu se si pusera tóte preparativele in miscare; — candu poporul alegatoriu este cernutu si animatu pentru Stanescu, a caruia programa este cunoscuta, sub devis'a: *opositiune fora de reserva* — care este molcomitória si bineaudita la urechile alegatorilor, intieptiti prin pacalitur'a alegerii din anulu trecut; candu pentru reesirea lui Stanescu si neromanii, adeca: ungurii influintiati de baronulu Simonyi sunt ingagiati oblu, si cu unu cuventu: candu opintiturele corifeiloru partisani iéu totu mai mari dimensiuni, si amenintia a elude veri ce compianare si solidaritate!!

Sum informatu cá intimpinarea lui Stanescu la Chisineu in 28. decemvre a. t. n'a fostu asié de splendida si entusiasmata precum s'a anuciatu ca prin fulgeru electricu, — scireea telegrafica esagerata a fratelui Grozescu, in „Albina“ nr. 107; totu lucrulu mirós a estemitate si se afirma: cá ar fi fostu o demonstratiune metehnós a agitatória spre a careia realisare si-au alesu ocaziunea binevenita, adeca diu'a tergului de septemana (piatia) casi A. Romanu la Beiusiu cu Ionescu, unde dóra mai multi poporeni erau coadunati de cátu din 13 comune, dar — se intielege — cá acestia nu se potu considerá de alegatori!

Cumca confusiunea si desbinarea între inteliginti'a romana, si alegatorii cercului Chisineu este mare, — se poté vedé si de acolo: cá se audu facendu-se combinatiuni diferite despre persónele candidande, si anume: de *Philimonu, Bonciu, Popa, Varga, Missiciu* si *A. Popoviciu*, si ce mai sciu cáta rivalitate fatia de unulu Stanescu. Vom vedé rezultatulu conferinției tienende la Socodoru. — Póte va evitá imparechiarea între alegatori, care ar fi o eventualitate trista si daunósá, — si mi e téma, ca se nu se agiteze spiritele si mai tare, alu caror'a rezultatu ulterioru se poté fórté usioru terminá cu unu „fiasco“ manificu pe partea Romaniloru, — éra pe a contrariiloru cu o „reesire eclatanta“ a unui candidat „neromanu.“ — Se fimu precauti, si cu incordata atentiune a sup'ra tuturu pasiloru ce-i facemu; apoi lasandu la o parte tóta patim'a si ambitiunea personala, se nu ni imputámu unii altor'a vin'a unei decádintie natiunale — puritane si iesuitice a la fratele Luncanu!

Organisarea bisericesca pe bas'a statutului organicu s'a efeptuitu déjá si in Aradu. Festivitatele indatinatate s'au celebratu in biserica catedrale in presinti'a unei multimi numerosé de crestini piosi.

Constituindu-se sinodulu parochiale, alegendu-si de presiedinte pre Rediss. parocu localo, si asesoru consistorialu, Ioane Rusu, acestu sinodu a si tenuu pana acum'a dúe siedintie.

S'au alesu si comitetulu parochialu in care sunt alesi de membri: 1. Sigismundu Popoviciu, vice-comite, — 2. Ioanu Rusu, par, si ases. cons, — 3. Dr. Atanasiu Siandoru,

profesoru preparandialu, 4. Ioane Popoviciu Desseanu, 5. Lazaru Jonescu, 6. Emericu B. Stanescu, 7. Demetriu Bonciu, 8. Josifu Popoviciu, toti advocati, — 9. Emanuilu Missiciu, asesori comitatensi, — 12. Ioanu Rosiu senatoru magistratualu, 13. Ioanu Papu capitanu supremu alu cetatii, — 14. Teodoru Serbu, vico notariu comitatensu, 15. Gregoriu Birisiu viconotariu magistratuale, 16. Petru Petroviciu, notariu asociatiunei, 17. Costa Obercnezu, 18. Georgiu Dogariu, 19. Gcergiu Suciu, 20. Georgiu Sabo, 21. Georgiu Munteanu, 22. Georgiu Nemtiocu, 23. Georgiu Dum'a, 24. Ioanu Macianu, 25. Lazaru Meziu, 26. Nicolau Pecurariu, 27. Petru Florescu, 28. Petru Nicolitia, 29. Trifonu Iorga si, 30. Vasiliu Barna, — toti cetatieni din Aradu. —

Comitetulu acest'a a si tenuu prim'a sa siedintia constituanta, alegendu de presiedinte cu maioritatea voturiloru pre d. advocatu Demetriu Bonciu, si de vice presiedinte — pentru casuri de suplinire — pre d. senatoru Ioane Rosiu; éra de notariu ordinariu, pre Petru Petroviciu notariulu asociatiunei, apoi de alu doile notariu pre Gregoriu Birisiu!

Prim'a activitate ce va avé acestu comitetu a o desvoltá: este caus'a momentósá a scóloru nóstre confesiunale sustienute pana acum'a prin contribuirile romaniloru gr. or. dar fiindu cá dupa usulu administratiunei introduse la magistratur'a orasiului erogatiunile recerute pentru sustinerea tuturoru scóloru s'au facutu pana acum'a cumulative din partea comunitatii magistratuale, din acestu punctu de vedé, asiá numitul scaunu scolasticu infintiatu conformu Art. XXXVIII alu legii pentru instructiunea poporale din anulu 1868. — a provocatu pe custat'a comunitate bisericesca mai de multu ca se se dechiare: déca voiesce, si prin ce midilóce — a conservá si mai departe scólele cu caracteru confesiunale, séu se se strafórme aceste in scoli „comunale“ pentru ale caror'a ingrigire si administratiune se vor aplicá dispusetiunile proveidute in numit'a lege!

In caus'a acest'a, comitetulu parochialu a tenuu dumineca siedintia ordinaria, si prin concludu s'a dechiaratu unanimu: cá de órace eventual'a strafórma a scóloru confesiunali in comunali ar periclitá nu numai interesele bisericesi, dar si cele relative la invetiamentulu religiunariu, apoi ar amerintiá chiar si drepturile autonome garantate prin statutulu organicu, sinodulu parochialu se facea cunoscutu respectivulu scaunu scolasticu, prin o dechiatiune serbatorésca: cumca scólele române gr. or. se vor conservá si in viitoriu ca *confesiunale* pe bas'a indreptatirii legali, — pe langa observarea usului si procedurii nestramutavere in privinti'a dotatiunei invetiatoriloru, si preste totu a contribuiriloru necesarie pentru trebuintiele scolastice, fora diferintia de caracteru.

Vom vedé ce rezultatu va avé pasiulu acest'a din partea autoritatii magistratuali, si simtindu-ne indreptatiti, cátu in sensulu legei instructiunei poporale, atátu si ale referintieloru sustatátore de a pretinde sucursulu organelor administrative pentru scólele nóstre confesiunali in tocmái ca si in privinti'a celoru comunali, — sperámu: cá din privinti'a lipseloru necesarie materiali nu vom avé neci o scadere, prin urmare corespundiendu in deplin'a mesura

conditiuniloru prescise in lege, — in interesulu nostru natiunalu, si alu educatiunei ténorei nóstre, ni vom poté conservá pururea scólele cu caracterulu loru secularu „confesiunale“ natakaveru!

Dar acest'a cu atát'a mai vertosu ni este firn'a sperantia: cáci in fruntea comitetului parochiale stan nisce barbati de specialitate si influintia intru tóte trebile locali, de la cari aseptámu: ca se nu lase neci pe unu minutu din vedé, interesele vitali ale causeloru nóstre bisrice si natiunale.

Totodata am a reportá cá si epitropi'a s'a ales; membrii ei sunt: Demetriu Iorgoviciu, epit. prim., Moldovanu, Palincasiu si Marianu; ér pentru elaborarea unui inventariu esactu despr tóta averea bisericesca, s'a emis din sinulu comitetului una comisiune compusa din mai muli membri, — apoi si alte comisiuni s'au mai delegatu pentru diferite afaceri speciali. — —P.—

Caransebesiu, 29 dec. 1869.

(Societatea de lectura a teologiloru diecesani. Astadi, candu suntemu amenintiatii din tóte prtile cu feluri de pericle, candu tóta lumea i e contraria si toti vreu se ne contopésca in elonite straine, nu ni remane de catu insocierea siunirea in idei, si imbratisiarea generala a culturii si a sciintiei, carea singura este medilocucelu mai potinte intru a dá peptu cu viscélele amenintietórie ale timpului presinte. Sciintia este acea apa sacra, cu carea cautá se se adape tti Romanii in genere si fiascecare in deosebi.

Sóre ce facemu noi pentru a ni agonisi sciintie? Intru adevéru, astadi Romanii au devenitu lăcea cunoscintia: cá numai sciintia si cultur'a in sensu si direptiune natiunala, — ii poté pue in paralela cu cele lalte popóra civilisate. De aceea vedemu cá tenerimea nóstre studósá, pretutindenia forméza societati de leptura, la Ven'a, Pest'a, Oradea-mare, Beiusi, Săbiu, Cernăuți, Aradu etc. ba ce e mai multu, chiarsi pe la alte gimnasie străne.

Si tenerimea clericala de aici, de multu nutrece in peptu-si dorinti'a de a formá societate, i déca pana acum'a nu i s'a potutu realisá acés: dorinta, caus'a a fostu numai cercustarile impecátore; acum'a tóte impedecarile s'au delatutu si tenerimea se aventá prin aptivitatea sa era scopu: cultura natiunala. Ea este prin pré fatiós'a permisiune arcepastorésca formata intr'otietate, ce pórtá numele de „*curstu practicu intru calificarea in limb'a si literatur'a romană*“ sub conducerea eminentulu profesorulu Ios. Empea, care inca cu neobositu zelul a staruit infintiarea societatii si si-acum lucrá cu neobintia pe terenulu acest'a. —

Acum tenerimea clericala, indata la inaugurea societatei, a si ajunsu in posesiunea unei blioteci destulu de frumósé, si poté afirmá cin scurtu se va poté asemená cu altele, sustarie demultu timpu. Dar cine e acél'a, care avú iá marétiá de a inoztrá institutul teologicu o bibliotéca, ce are se fia bas'a unei biblioci eparchiale? Celu d'antaiu fundatoriulu alu blioteci clericala este stimatulu si zelosulu tionalistu Ioane Iovitia, castelanu pensiunat in Slatin'a, conf. mil. rom. banat., unchiulveposatiloru teneri Ioane si Samuilu Jo-

vitia, cari celu d'antaiu a fostu unulu dintre cei maieminenti si maizelosi teneri, cei ce-lu cunoscuse-lu recomende necunoscutiloru se si-lu iec de modulu; éra alu doile Samuilu telegrafistu in Oradea-mare, a reposatu in 11/10 1869 in Slatin'a la acaruia immormentare au participatu mai multi clerici, dimpreuna cu d. profesorulu Iosifu Tempea, aretandu-i amórea, si cu ocaziunea acést'a dlu Ioane Iovitia unchiulu amintitiloru teneri repósat, a promisú solemu a contribuí pentru infintiarea unei biblioteci pe sém'a tener. cler. din Caransebesiu, ce'a ce s'a si implinitu in 18/11 1869.

Numerulu cartiloru donate se urca la 200, unu numeru destulu de frumósu de a se poté numi fundamentu bibliotecii cleric. carea, gratia proniei, pe di ce merge totu cresce si se inavutiesce.

Zelosulu natiunalistu Dlu Trifonu Achimescu pictoru, de iubirea ce o are cátra natiune si progresulu acesteia, imitandu pe d. Ioane Iovitia, a donatu 31 de opuri din cele mai scumpe romane.

Dlu secretariu episcop. Ioane Bartolomeu a donat 13 volume.

Dlu Nicolau Vladu teologu abs., a donatu 20 opuri, precum si fiesce care clericu dupa putintia.

Deci patrundi de bunetatea, zelulu si iubirea ce au aretatu, prin aceste fapte, amintitii DD. contribuitori catra tenerimea clericala si prin ace'a cátra natiunea si biserica loru strabuna, venimu a li depune tributulu de multiemire si a li aretá recunoscintia nóstre publica, mai vertosu Dlu Ioane Iovitia, care asiá de tare iubescé natiunea si progresulu natiunalu, in cátu pe langa acést'a fapta maritimósá inca voiesce se puna bas'a si unui fondu spre infintiarea unui teatru natiunalu din cóce de Carpati. — I poftimu realisare dorintiei si spriginire din partea tuturoru romaniloru adevorati.

Totu cu acést'a ocaziune aducemu multiemita publica si On. Redactiuni, care au binevoitu a ni tramite *gratis* pretiuitelu loru organe.

In numele tenerimei clericale:

Constantinu Spinénu
clericu in curs. III.

PROTOCOLULU

Siedintiei a IV-a (ordinarea) tienute din partea directiunei asociatiunii natiunale pentru cultura poporului romanu in Aradu, in 2 januariu nou 1870. de facia au fostu:

Presiedinte: Ioane Popoviciu-Desseanu, directoriu secundariu. Membri: Mirone Romanu, Ewanuilu Misiciu, Ioane Rosiu, Demetriu Bonciu, Teodoru Serbu si Georgiu Dogariu. Notariu: Petru Petroviciu.

Nr. 27. Colectantele din Moderatu, Dlu notariu comunale Emanuilu Philimonu cu raportulu seu de dtulu 23. Decemvre, 1869 strapune sum'a de 28 fl. 40 cr. v. a. incasata de la mai multi membri restantieri de acolo, restitundu si unele dechiariatiuni aflátore la densulu, cu acea rogare: cá fiindu ocupatu cu trebile oficiului notariale nu se simte in stare de a sucurge si mai departe cu ajutoriulu seu de colectante, ci abdice de această chiamare.

Decisiune:

Raportulu Dlu colectante se ié la cunoscintia, — si despre banii strapusi la percepto

acolo, — apoi nu potemu intru destulu a recomandá frumósulu progresu alu zelosulu preotu Trifonu Siepetianu din Chiseteu in cotulu Temisiului, carele de mai multi ani instruiadia tinerimea locala in *arta musicala*, prin carea nobila nisuintia i-a succesu a formá unu „*coru vocalu*“ demnu de totu respectulu, cu care si in anulu acest'a a seceratu lauda pré meritata.

Dintre invetiatori cu lauda potemu amintí: integru *corpulu profesorulu* din Resinari, pre T. Lungu din Timisióra, — Hatiegu din Belintiu, — Serbu din Toracu si altii, cari din respoteri se nisuiescu pentru inaintarea invetiamentului poporalu.

Nu potemu troce cu vederea si nobil'a nisuintia a tinerimei romane de la institutetele mai 'nalte, cari pentru latirea culturai natiunale formara societati de leptura, dintre cari pana acum'a cu distingere s'au aretatu societatea tinerimei rom. din Orade, sub conducerea bravului prof. de liter. J. Popfju, — apoi cea din Pesta, Viena, Beiusiu, Segedinu, Blasiu si altéle,

despre cari si in viitoriu credemu cá vom audi multe frumósé.

Aci cu distingere avemu se amintim si societatea tinerimei de la institutul clericalu din Aradu, carea redese in anulu presinte fói'a „*Sperantia*“, si deórace eram multiamiti cu acestu organu, menitu pentru cultivarea literaturai bisericesci, cu multa dorere cetiramu necrologulu acestei unice foi bisericesci si in deplinu consentimu cu ilustrulu publicistu alu nostru G. Baritiu, carele intielegendu dóra apropiarea trecerei din viétia a acestui organu tinoru si intr'a devéru plinu de sperantia, a disu cá — „*este chiar rusine ca clerurile romanesci se nu fia in stare de a-si sustiené neci unu organu de publicitate pe sém'a loru!*“

Asemene oveneminte triste intr'a devéru debue se machnésca pre fiecare romanu bine-simtiatoriu, — cu tóte acestea nu este iertatu case ni perdemu credinti'a intr' unu viitoriu mai fericie pentru natiune, — noi debue se credemu cá clerulu si poporul nostru cátu de curendu va se vina la acea cunoscintia, cumca esistinti'a

nóstranatiunala numai prin partinirea culturai se va pcurá, — si de aceea indiferentismulu mare, l'am observatu pana acum'a inca nu ni-a putu rapí credinti'a ce o avemu in sentiulu inu alu natiunei, — dar totu deodata am cote unu pecatu, daca cu această ocaziune nu iam esprime si adunca nóstre parere de reutia cu indiferentismulu dominante!

Eimpulu ca se ni cunoscemu odata starea nóra, — se ni esameinámu poterile si faptele nóre, — si se vedemu cumca pana acum'a pré mu ne-am incrediutu in puterea nóstre de viétia, pré multu am contatu pe bunetatea nemargita alui Ddieu, carele ne-a sustienutu si protu chiar si atunci, candu noi insine ne-am ratu si ne uitámu de vietriulu nostru natiuna!

Sduámu csemplu de la natiunile conlocutórie: se luámu in drépta consideratiune, cumca tádi tóte natiunile, cari si-cunoscú chiamar loru, aducu cele mai mari sacrificie pe altariu culturai natiunale, — si cu distingere se fvimu — dar nu cu manile in sinu!

— cumca germanii din Banatulu Temisianu atara de partinirea altoru foi natiunale-universale, mai sustionu inca altele provinciale, — asié vedemu esistandu foi germane in *Temisióra, Becichereculu mare, Versietiu, Biserica Alba, Lugosiu, Oravitia*, si cu unu cuventu in tóte locurile mai insemnate, si noi cari suntemu cu multu mai numerosi, nu avemu nici o fói'a de tóte dilele!

Asemene esemple potú vedé si romanii din Ungaria, Transilvania, Bucovina, ma chiar si in Romania libera.

Astfelu facu tóte natiunile cari voiescu se traiésca, si noi fatia cu această nobila nisuintia, óre si mai departe se ignorámu interesele nóstre cele vitali?!

Cei ce au urechi se audia!

Si acum'a, pronuciandu unu remasu bunu anului vechiu, se gratulámu natiunei unu anu nou, mai fericitu!

J. Grozescu.

ratul asociatiunii se dispune: a se estrada cvitele pe partea solvitorilor membri, care vor fi de a se tramite colectantului mai susu numitu pentru inmanuare. — Abdicarea de colectura a Dlu notariu Emanuelu Philimonu se ie la cunoscentia pre langa exprimerea recunoscentiei pentru ustanele Dsale in trebile asociatiunii ca colectante, si in loculu Dsale se denumesc Dlu Georgiu Deacu, carele este pofitu a primi a-suprasi agendele colecturiei acesteia, si a concurge la afacerile asociatiunii, insarcinandu-se notariulu asociatiunii, ca spre scopulu acest'a se estradee estrasulu protocolulu capitulu alu membriloru aflatori in ace'a-si colectura, — si tote tipariturele dispuse sub Nr. 16. alu decizulu directiunali din a. tr. — Despre ce ambii mai susu numiti domni vor fi de a se inscintia prin estrasu protocolaru. —

Nr. 23. Se face popunere: ca din privinti'a economisarii cu speselo recerate pentru lumini pe sem'a cancelariei directiunali, — catu si pentru lips'a neincungiurabila a luminarii debuintiose in localitatea de lectura, — se se provéda aceste, cu lampe de petroleu in locu de lumini.

Decisiune:

Propunerea acest'a se primesce, si se decide: a se procurá din partea economatului asociatiunii doue lampe, un'a pentru cancelaria si un'a in forma de candelabru pentru localitatea de lectura.

Nr. 29. Perceptorulu asociatiunii Emanuelu Missiciu strapune actele remase de repausatulu lui socru fie-iertatulu Protopopu alu Siriei Georgiu Popescu, ce se referescu la agendele colecturiei asociatiunii, — si anume: protocolulu de licidare si estrasulu restantieriloru, apoi ofertele restante incasate in suma de 97 fl. v. a. si mai multe declaratiuni despre solvirea deobligata a ofertelor restante, tot'a atinse in reportulu repausatulu colectante de dtulu 31. Aug. 1869.

Decisiune:

Actele din cestiune se estradau comisiunii censoratorie de sub Nr. 16. spre pertractare; si avendu directiunea in vedero zelulu neobesita si insuflitirea ce a manifestatu repausatulu protopopu Georgiu Popescu facia de intreprinderile asociatiunii intru naintarea scopurilor ei sublimu, si preste totu pentru promovarea culturai natiunali a poporului romanu, — nu póte intrelasa a dá espresiune adencei condolintie pentru perderea acestui comembru si conaturalistu atatu de inspiratu pentru buna starea si prosperarea culturai poporului. — Catu despre agendele referitóre la colectura din Siria, — pentru aceste se denumesc Dlu notariu comunale de acolo Ioane Moldovanu, si este pofitu pentru bun'a vointia: de a primi acest'a sarcina, si a sucurge directiunii intru realisarea trobiloru asociatiunii, insarcinandu-se notariatulu a tramite cuitelu estradate de perceptoratu pe parter solvitoriloru, si tote tipariturele amintite in decizulu directiunii de sub. Nrulu mai susu provocatu.

Nr. 30. Presedintele: Directoriu secundariu Ioane Popoviciu Desseanu presinta una epistolá a Ilustritatii Sale Dlu directoriu primariu alu asociatiunii Antoniu Mocioni, — prin care strapune actiunea lui Simeonu Andronu Galbinescu din Sarafola, promovata de dlu avocat Emericu Basiliu Stanescu contra asociatiunii ca erede universalu alu repausatulu Ioane Cresticiu din Siria, pentru 80 fl. si accesorii legali, pretinsi in desdaunarea aloru 8. acóve de vinu despre care se afirma: ca ar fi fostu depuse in celariulu repausatulu.

Decisiune:

Fiindu caus'a acest'a urginta, se dispune: a se estrada actiunea desub intrebare fiscalulu asociatiunii. Iosifu Popoviciu si numai de catu prin presedintele directoriu secundariu pe langa plenipotentia de a se infatisia la pertractarea defipta po 4. l. c. nesmintitu, si ca reprezentantele asociatiunii a-si castigá informatiunile necesarie in meritulu acestei cause procesuali, apoi in contielegere cu presedintele directoriu secundariu a intreprinde tote mesurile ce se vor areta de lipsa spre apararea intereselor asociatiunii, avendu a reportá despre resultatu la

timpul seu directiunii; — in catu s'ar recere nescari spese pentru comparatiunea acest'a, se insarcineza perceptoratu acesteia a le anticipa pe langa darea specificatiunii contrasemnate din partea presidiului.

Nr. 31. Pentru autenticarea acestui protocolu

Decisiune:

Se defige terminulu pe mane in 3. Januariu a. c. la 5. óre dupa mediadi avendu membrii de facia a se infatisia, in cancelaria asociatiunii.

Protocolulu acest'a s'a cetitu si autenticatu in presinti'a membriloru: Ioane Popoviciu Desseanu, Mirone Romanu si Petru Petroviciu.

Aradu, 5. Januariu 1870.

Ioane Popoviciu Desseanu m. p.
directoriu secundariu.

Petru Petroviciu m. p.
notariu.

Invitare de prenumeratiune la

opulu istoricu intitulatu: „*Vechi'a Metropolia ortodosa romana a Transilvaniei, suprimerea si restaurarea ei*“ —
(unu tomu.)

Déca strabunii nostri s'ar fi ingrigit mai bine pentru insemnarea actelor loru natiunali, bisericesci si politice, a vietiei loru pprie: astadi nu am mai fi necessitati a orbecá intru intunerecu mai fara nici unu picu de imina propria, fiindu avisati la licuriturile ce xia ni le impartasiescu alte lumini straine, si ciatat'a mai pucinu am fi devenitu in fatal'a peitiune, de a ni vedé chiar si originea si natiomlitatea desputandu-ni-se de catra cei straini. Si bine, déca ei din cause mai multu mai pucinu justificátóre, nu-si potura implini acest'a dtorintia facia cu sine si cu posteritatea: urméda ca si noi, stranepotii loru, inea se stámu cu nanik in senu si se lasámu pre urmatorii nostri in aceea si intuncimo órba despre actele nóstre? Ateia, inea se mai potu escusá, cu vitregitatea timpuriloru sub care gemura, pentru neaptivitatea loru in asta direptiune; déra noi cesti de aádi, óre cu ce ne-am mai sci escusá pentru neapsá-rile nóstre? Nemica chiar nu ar vorbi patru, ci tote contra'nóstra, in catu ne-am face jinovati de blastemele cele mai meritate ale dependentiloru nostri.

Pre langa acestea, se scie in comunu, a venitorulu unui poporu, ca si alu unui indridu, resulta esentialmente din presintele si tecutulu aceluia; cum vom poté deci noi réolve problemele venitorulu nostru, déca n ne vom sci presintele si trecutulu, si acesteacum le vom sci, déca nu ne vom adoperá a se insemná cu tota seriozitatea si acuratéti'a?

Éca dara, totu atâte cause pentru ó a fi activi pe tote terenele vietiei nóstre natiunale, pentru de a ni insemná tote actele mari si mici spre binele nostru si alu urmatoriloru nostri!

De atari convingeri érá petrunsu suscri-sulu candu se apucá de compunerea opulu seu: „*Vechi'a metropolia ortodosa romana a Transilvaniei, suprimerea si restaurarea ei*“, carele terminandu-se dejá, si facandu-se despusetiunile necesarie pentru de a se pune sub tipariu, si-íé voia a-lu recomandá on. publicu romanu spre bine voitórea primire si caldurós'a sprigimiro a aceluia.

Opulu acest'a istoricu, pre catu bisemescu pre atât'a nationalu, de sine statatoriu, contine date istorice despre metropoli'a premenonata, si anumitu 1. despre esistenti'a, originea puse-tiunea si jurisdictiunea, si metropolitii vechiei metropolii a Transilvaniei, de la inceputu pana la suprimere-i, prin care se dovedesce ca e un'a din cele mai antice metropolii de astadi; 2. se espunu tote incercarile, nesuintile, toti pasii cati ii facura Romanii ortodosi pentru restaurarea vechiei loru metropolii, si 3. se aréda tote actele ce urmara de la restau-rarea metropoliei amentite pana in timpul de facia, pre scurtu: opulu susu mentionatu cu-prinde in sine intróg'a istoria a vechiei metropolii ardelene, de la inceputu pana astadi, in catu acest'a se póte sci din datele ce ni stau la despusetiune.

Póte ca inca si mai de multu ar fi trebuitu sa ésa cartea acest'a la lumina, inse scimu ca: ad impossibilia non datur obligatio.

Cartea acest'a va cuprinde cam la 25 — 26 de cóle, va avé formatu placutu in 8-vu, si va esi de sub tipariu cam pe la mediloculu lui Martiu 1870, candu se va poté tramite on. pre-numeranti.

Pretiuulu unui exemplariu este numai 1 fl 50 cr. v. a., unu pretiu destulu de moderatu facia cu cuprinsulu si voluminositatea cartii, si prenumeratiunile sunt de a se tramite la sub-scrisulu celu multu pana in finea lui Martiu 1870.

Sibiú, in 23. Decembre 1869.

Nicolau Pope'a,
Protosinc. archid.

Varietati.

Necrologu. Sicula(cottulu Aradului)28 nov. Astadi petrecurámu la mormentu pe preotulu Georgiu de Bos co, repausatu in alu 68 anu alu vietiei, 42 alu preotiei. Veduvu din 22 martlu 1849. A fostu 32 de ani parocu in Fehete-Tot (cottulu Biharei) dar renuciandu la funtiune, s'a mutatu la noi, avendu-si averea de a sustiene si fora de oficiu. Lu gelescu fiii: Flóre, casatorita Novacu; Ioanu; Iosifu; Elisabet'a, casatorita Drone'a; Mari'a, casatorita Suciu, este dómn'a de nume bunu in scrierile romane bele-tristice si poetice; ginerii: Eutimiu Novacu, Georgiu Drone'a, Petru Suciu; nurorile: Flóre Bu-n'a, An'a Bogdanu, precum si 17 nepoti si doi stranepoti, apoi fratele seu Demianu de Bosco, si sora-sa Mari'a de Bosco. La inmormentare l'a petrecutu multime de poporu, avendu multi amici si cunoscuti numerosi, cari toti lu de-plangu cu durere. Natiunea a perdutu unu nati-unalistu fórté zelosu, clerulu pre unu barbatu luminatu, societatea pe unu parinte de modelu prin educatiunea ce a dat'o familiei sale, desi mai numai singuru port'i acest'a sarcina cáci i repausá soc'la de timpuriu. Amórea si stim'a comuua, ce si-a castigatu prin virtutile sale, ne tace se-lu avemu pururia in suvenire. Fie-i tieren'a usióra si memori'a eterna!

— *O visita la ovrei din Bucovin'a.* Se scie ca Bucovin'a geme de ovrei, inmigrati din Poloni'a sub auspiciile guverneloru austriace. Acum ni spunu foile nemtiesci ca acestoru ovrei li-a facutu visita dlu Levi, carele siede in Bucurosci, unde intre altele face si pre agentulu „Aliantiei universale israelite“ de la Parisu. A voitu jupanulu Levi se se infórme in fati'a loculu despre starea ovreiloru din Bucovin'a. Nu ar avé dsa pofta a creá si in Bucovin'a o cestiune ovreésc'a? Si Bucovin'a e tíera roma-nésc'a!

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa inscintierea telegrafica din 8. januar.)

Imprum. de statu convertutu cu 5 %. 60.75 Imprum. nationalu 71.—. Actiunile de creditu 265.50; — sortiriile din 1860: 99.—; sortiriile din 1864: 118.—; Oblegatiunile des-sarcinarii de pamentu, cele ung. 79.—; bu-natice 77.25; transilv. 75.25 bucovin. 73.— argintulu 120.65; galbenii 5.77; napole-onii 9.84.

Concursu.

Pontru ocuparea parochiei vacante gr. or. din Mihelu protopresbiteratulu Oradii-Mari, statatóre din 90, case, inpreunata cu folosirea unei 1/2 sesiuni de pamentu si venitele stolare, intielegendu-se si birulu de la tota cas'a 1/2 de vica.

Subscrisulu comitetu, dupa intielegerea cu Dnulu protopopu tractualu, prin acest'a escrie concursu, avendu aspirantii recursurile sale conformu „statutulu organieu“ pana in 20. Januariu a. c. st. v. a le tramite Dnulu protopopu tractualu Simionu Bic'a, in Oradea-Mare. —

Datu in Mihelu la 20 Decembre 1869 st. v.

(1—3)

Comitetulu parochialu.

Escriere de concursu.

In urm'a inaltei ordinatiuni a Ministe-riului reg. ung. de Cultu si Instructiune publica Nr. 22148. 1869. se face d'n partea deputatiunii fonduriloru solarie gr. or. d'in Pest'a cunoscutu, ca au devenitu in vacantia mai multe stipendie d'in fundatiunea lui Atanasiu Balla, pentru studinti de ritulu gr. or. cari absolvira soólele elementari si nu studieza nice la cole-giele reformate d'in Dobritinu si Sárospatak, nice la gimnasiulu evangelicu d'in Posioniu unde si asíe sunt stipendie de ale fundatoriu-lui numitu, ci la alte gimnasie, séu la Univers d'in Pest'a ori la cea d'in Vien'a séu pentru aceia, cari studiéza teologi'a in Carlovitiu. Cei ce vor fi consangeni cu fundatoriulu se vor preferi.

Doritorii de a capeté vre unulu d'in sti-pendieile acesteia au a-si asterno cererile cu ur-matóriele documinte:

1. Cu documentu despre pusetiunea pu-blica ori privata a parintiloru séu altoru con-sangeni.

2. In casu de consangenitate cu fundato-rulu, cu testimoniu demnu de credintia despre acest'a. Suplicele astfelu instruate, au a se tramite celu multu pana in finea lui januaru 1870 s. n. in localitatea, oficiulu deputatiunii fonduriloru scolari, gr. or. in Pest'a, Strat'a ar-borelui vorde (Grüne Baumgasse) Nr. 23.

Pest'a 18.30. nov. 1869.

(3—3)

Concursu

pentru ocuparea postulu invetiatorescu la scól'a confesionala romana gr. orient din Zorlentiulu micu, protopresbiteratulu Caransebesiului, cu terminu pana la finea lu Januariu a. v.

Salariulu in bani consta din 60 fl. a. 25 meti de cucurudiu

1. maje de lardu

1/2 „ „ sare

12 lb. „ lumini

8 stangeni de lemne pentru sine si scóla.

2. jugere de livéda.

Cortelu' naturalu cu 2 incaperi, o cuina, camera, curte cu grajdu, gradina de legume de 1000⁰ □.

Doritorii de a ocupá acestu postu vor avé se produca;

1. Atestatu de calificatiune de la ven. con-sistoriu diac. alu Caransebesiului;

2. Atestatu despre absolvirea cursulu pedagogicu din Aradu;

3. atestate despre sciintiele pregatitórie, castigate nainte de a intrá in institutulu peda-gogicu,

4. atestatu despre comportatiunea morala, si in fine

5. atostatu de botezu.

Concurentii vor substerne petitiunile in-zestrate cu atestatele predise in origine la comi-tetulu parochialu, si acele petitiuni in cari vor lipsi vre-unu atestatu din cele 5, séu vor sosi dupa incheierea terminulu prefiptu, nu se vor lua in bagare de séma, ci se vor napoiá.

Zorlentiulu micu in 14. Decembre 1869.

(3—3)

Comitetulu parochialu

in contielegere cu protopresbi-terulu loculu.

Concursu.

Pentru vacant'a parochia din Siagu, in-diestrata cu emolumintele de o gradina, una sesiune de pamentu parochiale, 23 chible de gráu, si stol'a de la 75 de case, se deschide concursu pana in 20. Januariu 1870. pana candu doritorii de a dobandi acest'a parochia sunt avi-sati recursuriloru loru provédute cu estrasulu de botezu si cu atestatul consistoriale despre cali-ficatiunile loru, adresande catra sinodulu paro-chiale distr. Domnu Protopresviteru a Timisi-orii a le substerne. Siagu, in 15. Dec. 1869.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoierea mea:

(3—3)

Mel. Dregliciu m. p.
Prot. Timis.

